

Memo Beeldvormende sessie

Onderwerp: Participatieverordening
Portefeuillehouder: G.J.T. Guldenaar
Datum: 21 september 2026
Doel: Informeren en consulteren
Externen: Geen

Inleiding/ aanleiding

Gemeenten zijn wettelijk verplicht uiterlijk 1 januari 2027 een participatieverordening vast te stellen. De participatieverordening vervangt de bestaande participatiecode en legt vast op welke wijze inwoners en andere belanghebbenden worden betrokken bij de voorbereiding, uitvoering en evaluatie van gemeentelijk beleid.

De gemeente Hattem beschikt sinds 2017 over een participatiecode. In de afgelopen jaren heeft de gemeente ervaring opgedaan met het toepassen van participatie binnen uiteenlopende projecten en beleidsontwikkelingen. Deze ervaringen vormen, samen met de wettelijke vereisten, de basis voor de nieuwe participatieverordening.

Wij beginnen dan ook niet bij nul. De huidige participatiecode, aangevuld met opgedane ervaringen en relevante onderdelen uit de modelverordening van de VNG, vormt het vertrekpunt voor het opstellen van de participatieverordening.

Omdat de gemeenteraad uiteindelijk bevoegd is om de participatieverordening vast te stellen, wordt de raad in een vroeg stadium geïnformeerd over de gekozen aanpak, de uitgangspunten en het vervolgproces.

Gelet op het voornemen om de participatieverordening in december 2026 ter vaststelling aan de raad aan te bieden, wordt voorgesteld het onderwerp op 21 september 2026 in de commissievergadering beeldvormend te bespreken.

Toelichting

De gemeente kiest ervoor om de participatieverordening beleidsarm op te stellen. Het uitgangspunt is om bestaande uitgangspunten zoveel mogelijk over te nemen en juridisch vast te leggen in een verordening die voldoet aan de wettelijke vereisten.

De participatieverordening vormt geen nieuw participatiebeleid, maar is primair bedoeld om bestaande uitgangspunten juridisch vast te leggen en te voldoen aan de wettelijke verplichting.

De focus van het huidige traject ligt daarom op het tijdig komen tot een juridisch houdbare en bestuurlijk gedragen verordening. Om die reden wordt de totstandkoming van de verordening bewust onderscheiden van eventuele vervolgstappen rondom de verdere ontwikkeling van participatie binnen de gemeente.

Na vaststelling van de verordening wordt bezien welke vervolgstappen wenselijk zijn voor de verdere implementatie en doorontwikkeling van participatie. Daarbij kan onder meer aandacht worden besteed aan werkwijzen, rollen, handreikingen, trainingen en ondersteuning van inwoners, de raad en de organisatie. Indien hiervoor aanvullende middelen of capaciteit nodig blijken, wordt de raad hierover op een later moment afzonderlijk geïnformeerd.

Voorstel behandeling in de commissie

Tijdens de beeldvormende sessie wordt de raad geïnformeerd over:

- de wettelijke verplichting tot het vaststellen van een participatieverordening;
- de relatie tussen de huidige participatiecode en de nieuwe participatieverordening;
- de gekozen beleidsarme aanpak;
- de hoofdlijnen van het proces om te komen tot besluitvorming;
- de vervolgstappen richting vaststelling van de participatieverordening.

Voor de beeldvormende sessie wordt een behandelijd van 45 minuten voorgesteld, bestaande uit:

- een korte presentatie van ongeveer 10 minuten;
- een bespreking met de raad van ongeveer 35 minuten.

Vragen aan de raad

1. Kan de raad zich vinden in de voorgestelde beleidsarme aanpak, waarbij de bestaande participatiecode als uitgangspunt dient voor de participatieverordening?
2. Welke aandachtspunten wil de raad meegeven voor de betrokkenheid van inwoners en belanghebbenden bij de voorbereiding van beleid?

De raad krijgt hierbij gelegenheid vragen te stellen en aandachtspunten mee te geven voor de verdere uitwerking van de participatieverordening.

Van de raad wordt tijdens deze bijeenkomst geen besluit gevraagd. Ook wordt geen conceptverordening behandeld. De bijeenkomst is bedoeld om de raad vroegtijdig mee te nemen in het proces en eventuele aandachtspunten of bestuurlijke gevoelheden op te halen voordat de conceptverordening wordt opgesteld.

De opbrengsten uit de bijeenkomst worden betrokken bij de verdere uitwerking van de latere uitvoering en implementatie van de participatieverordening.

Vervolg

Na de beeldvormende sessie wordt een concept-participatieverordening opgesteld. Vervolgens wordt een omgevingsconsultatie georganiseerd waarbij inwoners, adviesraden, maatschappelijke organisaties en andere belanghebbenden in de gelegenheid worden gesteld een reactie te geven op het concept.

De ontvangen reacties worden verwerkt in een nota van beantwoording en waar nodig vertaald naar aanpassingen in de conceptverordening. Daarna wordt een definitief voorstel voorbereid voor behandeling door het college van B&W en de gemeenteraad.

Voor de verdere behandeling wordt uitgegaan van oordeelsvorming in de commissie op 23 november 2026, waarna de verordening in december 2026 ter besluitvorming aan de raad wordt aangeboden.

Na vaststelling van de verordening wordt de raad betrokken bij de implementatie vanuit zijn kaderstellende en controlerende rol. Daarbij kan de werkgroep raadscommunicatie worden benut om ervaringen op te halen, aandachtspunten te bespreken en te reflecteren op de werking van de participatieverordening in de praktijk. De uitvoering van de verordening blijft een verantwoordelijkheid van het college.

Financiën

Voor 2027 wordt uitgegaan van een bedrag van € 7.500 voor implementatie en uitvoering. Indien aanvullende financiële middelen noodzakelijk blijken, zal de raad worden gevraagd hiervoor middelen beschikbaar te stellen.